

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP.

AZ EGYHÁZ ÉS ISKOLA KÖRÉBŐL.

<p>SZERKESZTŐSÉG, hova a lap szellemi részét illető minden küldemény intézendő: Füvészkert-utca 1079.</p>	<p>Megjelen hetenként egyszer, szombaton, egy íven. Előfizetési ár egész évre 5 frt. félévre 2 frt. 50 kr. Hirdetések díja: 100 szóig 1 frt; 200 szóig 2 frt; a másodszori hirdetésnél 100 szóig 80 kr; harmadiknál 70 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél külön 30 kr.</p>	<p>KIADÓ HIVATAL, hova a lap anyagi dolgaira vonatkozó minden küldemény intézendő: Főiskola, háznagyi hivatal.</p>
--	--	---

Tartalom. A lelkészválasztási törvényjavaslatról. Bihari Lajos. — A nemzeti ünnep. Kazay Gyula — Közügyeink. A bihari ev. ref. egyházmegye rendkívüli közgyűlése. Körösvölgyi. — Nekrológ. Szél György. — Irodalom. — Különfélék. — Szerk. posta. — Hirdetések.

A lelkészválasztási törvényjavaslatról.

II.

De nézzük csak tovább a törvényjavaslatnak a meghívás útján való választásra vonatkozó tételeit. A 200. §. szerint az egyházmegyei küldöttség „biztosító nyilatkozatot kíván a presbyteriumtól, hogy a meghívandó egyén meghívása esetén az állomást elfogadja“. Vajjon mire fogja alapítani a presbyterium ezen nyilatkozatát, mert annyi bizonyos, hogy csak úgy gondolomra nem nyilatkozhatik? Bizonyosan arra, hogy „a lelkészi hivatal megüresedése és az előleges intézkedések megtételétől számított 8 nap alatt“ az illető jelölttől vagy személyes megkeresés, vagy levél útján erre vonatkozólag határozott ígéretet szerez. És vajjon egy „önérzetes férfiú“ (mint a hogy azt elég tapintatlanul az indokolás nevezi, tacite mindenkit, a ki pályázni mer, „nem önérzetes“-nek deklarálva) tehet-e a presbyteriumnak ilyen határozott ígéretet, mikor megválasztatása felől ez esetben sincs nagyobb biztosságban, mint ha pályázik? Hiszen tudhatja, hogy a presbyterium épen nem representálja mindig a közvélemény akaratát, s ha ma azt representálja is, holnapra már egy néhány ügyes kortes oly gyönyörűen megfordíthatja azt a közvéleményt, hogy ő minden bizonynyal bukni fog. Láthattuk sokszor, hogy az választatott meg, a kinek a választás előtt a legkisebb chance-a volt. Pályázat útján bukni, vagy a fenti ígéret után bukni — azt hiszem — tökéletesen egyre megy. E tekintetben tehát a javaslat nem segít az „önérzetes“ lelkészek helyzetén.

Hát vajjon a presbyterium nyilatkozata biztos záloga

lesz-e annak, hogy a meghívandó egyén az állomást elfogadja? Semmiesetre sem. Nagyon könnyen megtörténhetik, hogy a presbyterium határozott ígéretet nem szereztve vagy nem szerezhette, mégis nyilatkozik, már vagy azért, mert nem tudja elhinni, hogy a kit ő kiválóan óhajt, a bizalmat visszaútasítsa, vagy azért, hogy egy még nem minősített, de általa és a gyülekezet által is óhajtott egyén érdekében a választást elhúzza-halasztsza. Világos tehát, hogy a javaslat ezen a ponton sem határozott, és általában azon presbyteriumban, melyre az egész választást — igen helyesen — bízni nem meri, mégis föltétlenül bízik, és annak olyan jogot ad, melyet az a saját érdekében tetszése szerint kizsákmányolhat.

És most áttérhetek az inkább „személyes kérdés“-re: a lelkészek minősítésére, mely valószínűleg a tiszántúli egyházkerület „lelkészminősítési szabályzata“ után készült, de ennél semmiképen nem jobb és nem valami nagy mértékben látszik tekintettel lenni a bizottságnak az indokolásban említett azon intentiójára, hogy „a minősítési szabályok a fiatalabb, jeles képzettségű és tehetségű egyénekre ne legyenek túlszigorúak“. Elég szigorúak biz' azok, és különösen a tiszántúli káplánokra nézve nem tekinthetők valami „örvendetes izenet“ gyanánt. Nem pedig azért, mert itt a minősítési évek sokkal helyesebben nem a második, hanem az első vizsgától számítatnak. Hogy miért, jól tudta ezt az egyházkerület, midőn a nagy szalontai egyházmegye indítványára már 1885 ben így határozott (211/1885. egyházkerületi jkv.); jól tudta, mikor 1889-ben ezen határozatát megújította (217, 235/1889. egyházkerületi jkv.), és nem kétlem, hogy egyházkerületünk zsinati képviselői ezen végzésekhöz híven el is fognak mindent követni, hogy a zsinat által alkotandó törvény elvetve a konventi bizottság javaslatát, a minősítési éveket az első vizsgától számítsa. Az első vizsgát tett atyafi vagy lehet segédlelkész, vagy nem. Ha lehet, — a minthogy ezt a ja-

vaslat nem tiltja, — akkor épen olyan lelkészi működést végez azon év alatt is, mely az 1-ső és 2-ik vizsga közt eltelik, mint azután. Mirevaló tehát ezt az egy évet életéből kiszakítani, nullifikálni; mirevaló mindjárt pályája kezdetén lelkesedését azzal csökkenteni, hogy azt az egy évet úgyis hiába szolgálja, mert azt nem számítják? De hátha olyan egyházba kerül az első vizsgát tett atyafi, hol épen lelkészi bokros teendői miatt nem tud egy év alatt a második vizsgára úgy elkészülni, mint a hogy szeretné; hátha betegsége vagy családi ügyei, vagy valami véletlen körülmény megakadályozzák, hogy az első vizsgához egy évre másodikat tegyen: akkor két, vagy esetleg több évet is veszítsen? Megemlítve, kérdezve még azt is, hogy vajjon ha a javaslat törvényvé válik, sujtja-e majd azon tiszántúli káplánokat, kik ama boldog hiedelemben, hogy az egyházkerület minősítési szabályzata érvényben marad, csak 2, vagy épen 3 év múlva tették le második vizsgájukat: ki kell mondanom, hogy én a konventi bizottság ezen javaslatában, melyet nem is indokol, nem látok igazságot, és természetesen találnám, ha e tárgyban a káplánok memorandumot intéznének a zsinatra.

A 188. §. szerint „a püspöki titkári állás egy évvel szaporítja a minősítési éveket“. Megvallom, e pontnál önkéntelenül elmosolyodtam, és úgy az 1881-iki törvényt, mint ezt a javaslatot összekerestem, és találtam ugyan még egyháziakról is említést, de püspöki titkárról sehohsem. Micsoda egyházi hivatal tehát ez? Hogy püspöki írnokok, irodavezetők léteznek, azt tudom, de azt is tudom, hogy vannak esperesi, egyházkerületi, megyei főjegyzői, aljegyzői írnokok is többnyire káplánokból; nem jó volna-e ezeknek is legalább egy negyed-esztendő teldani az ő esztendeik számához? No már — engedelmet kérek — hogy annak a püspöki titkárnak, ki bizonyára kellően van díjazva, ki principálisának protectiója útján különben is biztosra veheti rövid idő alatti megválasztását, még a törvény is előjogot adjon, ez semmiképen nem igazságos.

A javaslat előbbi §-aiból kifolyólag nélkülözhetetlen volt a 190. §. felvétele is, mely szerint mindenkinek minősítési osztályzata nyilvántartandó s az egyházkerületi jegyzőkönyvekben évről-évről fölveendő. E szakasz a gymnasiumi értesítőket juttatja eszembe, melyekben a tanulók osztályzatai nyilvánosságra hozatnak. Én a magam részéről ezt a szokást sem tudom paedagogiai szempontból helyeselni, mert kétségtelenül igaz, hogy míg egyfelől a jó tanulóknak ilyen nyilvános módon történt kitüntetése azokban bizonyos büszkeséget ébreszt: addig másfelől a rosszaknak (kikből pedig az élet iskolája sokszor nevel derék embereket) illetően megszégyenítése, pellengére állítása, azoknak megjavítását nem mozdítja elő, hanem hátráltatja, sőt igen sokszor elkeseredésnek lesz szülőökává. — Bizonyára ez az oka annak, hogy az akadémiai értesítők már megelégedésnek a hallgatók névsorának egyszerű közlésével. Ha tehát már az akadémiai hallgatók is megkíméltetnek attól, hogy osztályzataik publikáltassanak: nem megszégyenítő lenne-e Isten ígéjének hirdetőire, hogy minősítési osztályzataikat az egész világ tudja, ismerje, hogy sok év multával is szemökre lobbanthassák s nyomtatott okmányokkal igazolhassák ellenségeik: sohasem voltál jó tanuló?! Elég az már magában véve

is, hogy a mai református korszellem oly rettenetesen szükségesnek tartja a lelkészeknek minősítés általi, kasztrendszerű megkülönböztetését, ne menjünk már tovább, és kíméljük meg a különben is iszonyú tövisekkel megrakott lelkészi pályát attól, hogy a javasolt 190. §. törvényvé váljék.

Még a 209. és 210. §-ok azok, melyekre röviden észrevételt teszek. Az előbbeniéről csak azt kérdezem: miért nem indokolja a bizottság plenuma, hogy az albizottság által ajánlott próbaszónoklatot nem fogadhatta el? Jó lenne ezt tudnunk, mert e „nagy kérdés“ felett most is bizonyára ki fog törni a viharos vita. A mi már a 210. §-t illeti, hát szó sincs róla, hogy ez útját vágná a helyben működő jelölt azon nagy előnyének, hogy a ki közelebb a tűzhöz, az melegszik, de az is bizonyos, hogy ha ez a §. törvényvé válik, akkor teljessé lesz az a sötétség, melyben a gyülekezetnek tapogatóznia kell, hogy az abban bolygó, általa nem látott, nem ismert papi alakok közül egy tetszése szerintit találjon magának. De a gyakorlati életben kivihetetlen is — különösen Tiszántúl — ennek a §-nak intézkedése. Nálunk nem a püspök, hanem az esperes rendeli a káplánokat, időközi lelkészeket, de ha esetleg egy utólag beszúrható §. ezt a mi püspökünknek is jogává és kötelességévé tenné: vajjon e roppant kiterjedésű és népességű egyházkerület 556 anyaegyháza szellemi és anyagi ügyeinek kormányzása mellett lehető volna-e a káplánok elhelyezésének olyan minutiákba terjedő foganatosítása, a minőt a javasolt §. involvál? Nézzük csak a dolgot kissé közelebbről. Például a heves-nagykunsági egyházmegyében üresedésbe jő egy IV-ed osztályú lelkészi állomás, melyre minden egyházmegyebeli káplán minősített is, pályázni is óhajt. Kényszeríthető-e ezek közül egy is, hogy azt a helyet, a hol most működik (mely esetleg I-ső vagy II-od osztályú egyház), odahagyja csak azért, hogy helyettesnek menjen egy IV-ed osztályú egyházba, hol még meg sem választhatják? Bizonyára nem, barbarizmus volna valakit ilyen martyromságra kárhoztatni. Az az egyház tehát vagy helyettes nélkül marad, vagy más egyházmegyében kell egy oda sem minősített egyént keresni. Vajjon kapnak-e, hajlandó lesz-e valamely káplán egyházmegyéjét, állomását csak azért elhagyni, hogy 3—4 hónap múlva, mikor az új lelkész kiszorítja, szedje a sátorfát és vándoroljon, ha ugyan van hová? És még egy példát annak illusztrálására, hogy ez a §. a gyakorlati életben kivihetetlen. Tegyük fel, hogy H.-M.-Vásárhelyen mind a négy lelkésznek van káplánja, és miután mindegyik kitűnő és régi szolga, minősített is I-ső osztályú egyházra. Üresedésbe jő egyik lelkészi állomás, s mind a négyet táplálja a remény, hogy ha pályázik, talán megválasztják. Ugy-e bár ezen esetben a javasolt §. szerint az az absurdum állana elő, hogy mind a négyet azonnal el kellene onnan helyezni s helyökbe újakat rendelni? Mit szólana ehhez a h.-m.-vásárhelyi gyülekezet, mely káplánjait megszokta, szereti, de közülök csak egyet választhat meg; mit szólának a principálisok, kik jó segédöket e miatt vesztenék; mit szólának azok a káplánok, kik a választáson elbuktak, s hogy esésök annál nagyobb legyen, a jó helyet is el kellett hagyniok?!

És ezzel befejezem megjegyzéseimet, határozottan ki nyilvánítván, hogy én még a mostani törvényt is — kapcsolatban a tiszántúli egyházkerület lelkészminősítési szabályzatával — sokkal jobbnak tartom, mint a konventi bizottság lelkészválasztási törvényjavaslatát, és fájdalommal látnám, ha a zsinat ezt a munkálatot törvény erejére emelné.

Bihari Lajos.

A nemzeti ünnep.*)

Magyarország törvényhozó testülete a vasárnapi munkaszünetről szóló törvényben, minden előleges megfontolás nélkül, eltekintve annak felekezeti oldalától, egy napot, aug. 20-t, **Szent István király napját**, nemzeti ünneppé emelt, kiragadva azt eddigi pusztán felekezeti ünnepi jellegéből. Hogy micsoda összefüggés van a vasárnapi munkaszünet és egy nemzeti ünnepnap törvénybe iktatása közt, azt kimutatni bajos volna. Igaz, országos érdek mindkettő; az előbbi különösen vallás-erkölcsi szempontból, s ideje is volt, hogy a törvényhozók figyelme ide is irányuljon és bölcsesége e téren is tegyen már valamit; de bár sok fő sokat főz, a nemzeti ünnep napjául nem tudtak találni a magyar történelemben egy napot, melyet az országnak minden jó érzelmű polgára — vallásfelekezeti érdekeinek sérelme nélkül — megünnepelhesse.

A lépés, mely aug. 20-nak nemzeti ünneppé emelése érdekében tétetett, nem első. A tizenegyedik században e nap már az u. n. közünnepek közé tartozott László király ama rendelete alapján: „Istae vero Festivitates servandae sunt per annum . . . Sancti Regis Stephani“ (Decr. Ladisl. 1 c. 38.), s a „jámbor ösök“ a fejedelemmel együtt Székesfehérvárott a király sírjánál ünneplék. (Statuimus, ut annuatim in Festo S. Regis nisi arduo negotio ingruente vel infirmitate fuerimus prohibiti, Albae teneamur solemnitate . . . Et omnes Servientes, qui voluerint, libere illic conveniant. Andr. II. Decr. Art. 1.). Ezenkívül kisebb-nagyobb ünnepélyességgel országszerte.

Mivé lett ez ünnep későbbi fejleményeiben, mindenki előtt tudva van. A bálvány, — illetve ereklye-imádás bélyegét hordván magán, kell, hogy minden józan felfogású keresztyén némi irtózáttal forduljon el tőle. Ennek tulajdonítható az, a mint Kulesár István a „Hazai s Külföldi Tudósításokban“ írja, midőn az 1819. évi budai istvánnapi processióról referál, hogy azon a pesti és budai lakosok szokás szerint nagy számmal megjelentek ugyan, de *hiányoztak annál épen ama kiváltságos osztályok*, tehát a műveltebb és felvilágosultabb rész, *melyek sz. István király emlékezetének a tőle nyert kedvezmények s jogoknál fogva legelőbb hála s kegyelvtel tartoznak.*

Ez elmaradás szemet szúrt az akkori esztergomi érseki helyettesnek, s a m. kir. helytartótanács útján sürgetni kezdé, hogy azontúl az aug. 20-iki ünnepélyen Budán a két testvérvárosban létező kir. hatóságok is megjelenni köteleztessenek. I. Ferencz nem csak teljesíté e kérelmet, de buzgalomban tovább is ment, s elrendelte, és így ama nap nemzeti ünneppé emelése érdekében újabb korban az első lépést is megtette, hogy *aug. 20. mint országos normaünnep ülessék meg*; egyzersmind a protestánsokra nézve kijelenté, hogy tetszésökre hagyatik „*an et quo religionis cultu memoriam Divi Proto-Regis in sacris suis aedibus celebraturi sint*“. Borsodvármegye akkor e királyi rendeletben a protestánsok jogainak sérelmét látta, s országos gravament csinált belőle. Majd jött Trefort. Minő fogadtatásra talált szándékával együtt: ismeretes.

S ma? Ma is azt látjuk, hogy aug. 20-nak elhamarkodva nemzeti ünneppé declarálása a protestánsok körében általános ellenszenvvel találkozott. S méltán! A r. kath. egyház I. Tim. 2, 5. ellenére közbenjárókul kikiáltott szentjei ez egyikének akár tiszteletére, akár imádására, mint eddig tette, úgy ezután

*) Jövő héten lesz Szent István napja. Mint időszerű cikket közöljük hát e már régebben nálunk levő munkálatot. Szerk.

is ünnepelheti felölünk Szent István napját, de azt talán ma is sérelmes intézkedésnek veheti a magyar protestáns egyház magára nézve, hogy a törvényhozás egy eddig pusztán felekezeti ünnepet most nemzeti ünnep gyanánt ráocroyált.

Hálás emlékezettel viseltetik minden magyar első koronás királya iránt. Erdemei kilenczszáz év bírálata alól erősödve és növekedve kerültek ki, habár polgári intézményei újabb időben, az emberi alkotások mulékonyságánál fogva sok átalakuláson mentek s mennek is keresztül, de azon öntudatos protestánsok, kik szabadelvűsködésből nem hajlandók elnézni és megengedni azt, hogy amaz egy Személynek, az egyedül szent Istennek lélekben és igazságban imádásán, tiszteletén kívül, bárki másnak is ünneppel s a protestáns felfogás szerinti ünnephez egyedül illő foglalatoskodással adózzunk — soha e napot lelki felháborodás nélkül nem ünnepelhetnék. Hát még ha tudjuk azt is, hogy aug. 20-hoz kezdettől fogva azért volt kötve az istvánnapi ünnep, mivel István király halála után 45 évvel, 1083-ban László király és az ország főrendei jelenlétében e napon emeltettek ki tetemei a sírból, s így e napon, t. i. aug. 20-án jutott birtokába a r. kath. egyház ama „drága szent ereklyének“, a jobb kéznek, mely a teljesen feloszlott királyi test mellett egészen épségben találtatott (!?).

No protestáns lelkiismeret! Ereklye-feltalálás ünnepe: bővülködjél jótéteményében! Csak el ne feledd aztán — mivel neked ünnepnapon úgy is főfoglalkozásod az Irás tudakozása, „mert úgy tetszik neked, hogy abban örök élted vagy“ (Ján. 5, 39.), — csak el ne feledd mondom Gal. 1, 6—8-at és Gal. 3, 1—5-öt is elolvasni aug. 20-án!

Protestáns szempontból, azt hiszem, soha meg nem engedhető Istenen kívül más személyhez kötött nap vagy ünnep megülvése. S vannak a magyar történelemben oly, a többiek sorából kiemelkedő napok, melyek méltán megérdemelnék a megünnepeltetést s méltán viselnék a nemzeti ünnep nevezetét, s nincsenek is személyhez kötve. Ha márczius 15-ike, a magyar történelem legújabb korszakának ez epochája, né-melyeknek talán politikai okokból már nem kell: ott van szept. 2. Buda visszafoglalásának emléknapja, melyet csak nem rég ünnepelt a nemzet. Vagy itt lesz a közel jövőben a millenium, a honfoglalás ezer éves emlékünnepe, melyre az egész ország felemelt fővel és dicsőséggel tekint. A Szent István napja helyett inkább ezeket kellett volna évenként felújítani s állandó nemzeti ünneppé tenni? Itt már nincs személy. Itt már vihetjük tiszteletünk és hálaunk adóját — nem másnak, mint Istennek, hogy megösmertette velünk az igazságot és az igazság szabadokká tett bennünket (Ján. 8, 32.), vagy „*hogy a mi ellenségünknek kezéből megszabadítván, azt cselekedte, hogy félcím nélkül szolgáljunk neki*“ (Luk. 1, 74.), vagy „*hogy minket erőssé tett*“ (1. Tim. 1, 12.) és „*írgalmasságot cselekedett velünk ezerízigen*“ (2. Móz. 20. 6.). Lelkészi értekezleteknek, gyűléseknek, azt hiszem, méltó tárgyát képezhetne volna az erről való beszélgetés, s a bölcsesség, remélem, meg is találta volna az útát és módot annak kieszközlésére, hogy ne aug. 20., hanem márczius 15., szeptember 2. vagy a Millenium emléknapja nyilvánított volna nemzeti ünnepnek.

De hát erről ma már, jól tudom, késő beszélni. Mindenesetre óhajtottam azonban e tárgyra vonatkozó gondolataimat előadni.

Derecske.

Kazay Gyula.

Közügyeink.

A bihari ev. ref. egyházmegye rendkívüli közgyűlése.

A bihari ev. ref. egyházmegye f. évi ápril 15-én tartott közgyűlése 18-ik számú végzésében azon határozatot hozta: „hogy ha a zsinati törvényjavaslat, illetve alkotmánytervezet egyházmegyénknek megküldetik, ezen törvényjavaslatot egy erre kinevezett bizottság vizsgálja át, s arról kimerítő véleményes jelentést terjeszzen a legközelebbi egyházmegyei közgyűléshez; a mennyiben pedig az idő rövidsége úgy kívánna, esperes felhatalmaztatik egy rendkívüli egyházmegyei közgyűlés egybehívására“. A kiküldött bizottság mult hó 22. és 23-ik napjain N.-Váradon tartott üléseiben megbízatásának eleget tévén, a fenti egyházmegyei végzés értelmében az esperes rendkívüli egyházmegyei közgyűlést hívott össze a zsinati törvényjavaslatok tárgyalása végett f. évi júliushó 29-re.

Daczára az általános aratási időszaknak, nevezett gyűlésre egyházmegyénk úgy egyházi, mint világi képviselői csaknem teljes számmal jelentek meg.

A gyűlés lefolyása következő volt:

Nt. Szabó Károly esperes úr buzgó alkalmi imádsága után előadván, hogy jelen rendkívüli egyházmegyei gyűlést a vett felhatalmazás folytán miért hívta össze, a gyűlést megnyitja. Majd világi elnök Méltóságos Ritoók Zsigmond, egyházmegyei főgondnok úr a tárgyalás megkezdése előtt indítványozza, hogy tekintettel arra, miszerint a terjedelmes zsinati törvényjavaslat pontonkénti tárgyalása napokat venne igénybe, mivel különben is az új törvényjavaslat, a meglevő zsinati törvénykönyvvel csaknem minden pontjában egyezik, a nevezett törvényjavaslatnak csak egyes főbb szakaszai vétessenek tárgyalás alá azon esetben, ha annak valamelyik pontjára valakinek észrevétele lenne. Indítványa egyhangúlag elfogadtatott, s a törvényjavaslat szakaszonként tárgyalás alá vétetett, minden szakasznál felolvastatván a kiküldött bizottságnak arra tett véleményes jelentése. Igen természetes, hogy a legtöbb szakasz csaknem minden §-a minden megjegyzés nélkül fogadtatott el, azon egyszerű okból, mivel azok úgy vannak jól, a mint vagynak, s kevés akadna közülünk, ki azoknál jobbat vagy helyesebbet tudna ajánlani. Ez okból csak azon pontokat látom szükségesnek jelezni, melyek részint mint újítások az egyházi sajtó terén nyílt kérdésként tárgyalattak, s következőképp úgy a bizottsági tárgyaláson, mint a közgyűlés előtt élénk vita tárgyát képezték. Ezek pedig a következők:

Mindjárt az általános határozatok 5. §-ánál az államhatalom segédkezését, a gondnoki és egyházi tisztet el nem fogadókra kiszabott felmentési díjak — helyesebben bírságok — behajtásánál is kérelmezendőnek s megadandónak véli úgy a bizottsági jelentés, mint egyházmegyénk. A mi bár óhajtható volna, de ha ráemlékezünk a 10 év előtti zsinat vonatkozó §-ára tett azon legfelsőbb megjegyzésre (lásd zsinati törvénykönyv 187-ik lap), „hogy ezen szabály meg nem erősíthető, mert az egyháztagnak ezen kötelessége sok esetben összeütközésbe jöhetne ugyanazoknak mint állampolgároknak kötelességeivel“, most is csak „pium desiderium“ marad s meg nem erősíttetik!

Továbbá az I-ső szakasz 20. §-a c) pontjánál az egyházközségi közgyűlések hatásköre megállapításánál, az újabb teher kivetésének felülbíráását kivétetni óhajtja az egyházköz-

ségi közgyűlések hatásköre alól úgy a bizottsági jelentés, mint egyházmegyei közgyűlésünk; egyfelől azon — igen elfogadható — indokból, mivel igen sok esetben a presbyteriumnak, — mely pedig általában véve az egyházközség értelmiségének tekinthető, — az egyház anyagi fejlődésére irányzott legüdvösebb törekvései hajótörést szenvednek az egyházközségi közgyűlések indolentiáján, másfelől a legnagyobb igazságtalanság rejlik abban is, hogy az egyházi törvények 28. §-a 14-ik pontja értelmében a presbyterium tétetik felelőssé mindazon károsodásért, mely mulasztása által az egyházat éri — s azon testület pedig — t. i. az egyházközségi közgyűlés, mely esetleg a presbyterium legüdvösebb törekvéseit vétő szavával meghiusíthatja és hiúsítja, a felelősség terhe alól kivétetik! . . .

Élénk vita fejlődött ki ugyanezen szakasz 28. §-a 11-ik pontjánál, mely tudvalevőleg a nagyobb népszerűségű egyházaknak, a megállapított fokozatok szerint, aránylagosan több szavazatot biztosít. Bár a bizottsági véleményes jelentés ezen pontot változtatlanul elfogadni ajánlotta, nem látván abban a kisebb egyházakra nézve sem jogfosztást, sem semminemű veszélyt, ezzel ellentétben egyházmegyei közgyűlésünk ezen újítást 1, mondd egy szavazattöbbséggel kihagyatni rendelte, azon szinte elfogadható indokból, mivel a nagyobb áldozatok s nagyobb buzgalom illetén megjutalmazási módja evangéliumi alapon álló egyet. egyházunkhoz sem nem méltó, sem nem célszerű, mert a mellett, hogy egyházaink testvéries egyformaságát megzavarná, esetleg az idők folyamán utat nyitna az egyes egyháztagok nagyobb buzgalmának, nagyobb áldozatkészségének hasonló megjutalmazására is, szóval előidézne egyházaink közt az áldatlan versengést! . . .

Az egyházmegyei közgyűlések nyilvánosan tartassanak, hozzátétetni óhajtja egyházmegyénk, hogy azok alkalmi imádsággal nyitassanak meg, azon indokból, mivel az egyházkerületekről szóló következő szakasz 51-ik §-ában az egyházkerületi közgyűlésekre ez ki van mondva.

(Vége köv.)

Körözsvölgyi.

Nekrológ.

Szél György 1803—1891.

Közöltük lapunk mult heti számában Szél György nek, magyar református egyházunk egyik legidősebb lelkészének halálát, e halálról szóló családi gyászlapot. Tett ígértünkhez képest most közöljük az érdemekben gazdag életpálya főbb mozzanatait, úgy a mint azok a N.-Váradon megjelenő „Szabadság“ mult évi augusztus 22-iki számában az akkor még élt, de most már örök álmaiból aluvó agg patriarcháról kegyeletes kéz által vezetett tollal megírtak. E cikket most beküldték hozzánk az elhunytunk önéletrajzával együtt. A hírlapi cikket, néhány csekély módosítással egész terjedelmében közöljük, s azután az önéletrajz azon adatait, melyeket a cikk föl nem használt.

Fonjunk koszorút elhunyt érdemesünk emléke körül.

A „Szabadság“ mult évben „A papok Nesztora“ cz. a. közölt tárcacikkében így ír immár néhai Szél Györgyről.

Ötvenkilenc évig munkálkodni az Ur szőlőjében: szép és nehéz dolog. A ki becsülettel megtette: érdemes emberek

hálájára s tiszteletére, de megérdemli az Isten áldását is. Munkája eredményes, beszéde fogatos lesz. Lesik ajkáról a szót, és megfogadják azt, mint a szent írást.

Biharmegyében a legöregebb pap: Szél György, bárándi ref. lelkész. Tiszteletreméltó ősz pap. Büszke lehet rá az egyház s az egész vármegye. Kimagasló alakja környezetének s neve mindenkor elismerésre, tiszteletre kész.

Azt hisszük, jó néven veszik tőlünk, ha megismertetjük a derék lelképásztor életrajzát, s hisszük, hogy az ő ismert szerénységét sem sértjük meg, midőn példaadásul közöljük ez adatokat.

Derült, jóságos arcú, a közpálya szolgálatában 59 évet immár betöltött hív munkás Szél György, bárándi ev. ref. lelkész a biharmegyei, sőt a magyarországi ev. ref. lelkészi kar egyik legidősebb tagja.

Született 1803. június 7-én Angyaloson (Szatmármegye), ottani ref. lelkész Szél György és neje Fekete Borbála szüleitől. Az elemi iskolákat és a gimnázium két alsó osztályát szülői lakhelyén végezvén el, 1817-ben a debreczeni főiskolába ment, hol a gimnázium négy felsőbb osztályát bevégezve, 1821. nov. 1-től 1827. nov. 1-ig a felsőbb tudományok hallgatója volt; 1827. nov. 1-től 1829. márciusig főiskolai köztanító; ekkor mint akadémikus rektor Derecskére ment, 1831. márcz. 12-ig, két éven át tanítván a 6 osztályú gimnázium növendékeit.

Rektóriája bevégeztével Modor-Bazin (Pozsonym.) vidékén töltött egy fél évet, a német nyelv gyakorlati elsajátítása végett, miután terve az volt, hogy külföldi akadémiákra megy; ezen szándéka fogatosítását azonban az 1831-iki kolera-járvány lehetetlenné tévén, 1831. okt. 11-én mint segédlelkész a b.-ujfalui ev. ref. egyházba bocsátatott ki; hol is előbb mint káplán, majd mint helyettes lelkész szolgált 1833. áprilisig. — Ekkor Ákoson (Szilágym. Erdély) alkalmaztatott rendes lelkészül, s mint ilyen, felavattatott 1833. július 19-én; egy esztendei szolgálat után, 1834. április havában foglalta el a bárándi ev. ref. lelkészi állomást, melyen immár 56 évet töltött be, buzgó odaadással, kitartó tevékenységgel és nagy gyakorlati érzéssel végezvén úgy hivatalos, mint társadalmi állásából folyó kötelességeit.

Népies tanításai, az egyházi és iskolai ügyek vezetésében tanúsított buzgólkodása és erélye, a gazdálkodás terén mutatott példaadása: egyiránt építőleg hatottak s elismerést és tekintélyt szereztek neki. A községi ügyekben is tevékeny részt vett, — s kivált az 1848-iki év előtti időkben, — midőn Bárádnak földesura a nagyváradi római katolikus püspökség volt, az akkori róm. kath. plebánussal, néhai Király Antallal, a községnek és a jobbágyságnak minden ügyében és bajában, ők, a két pap voltak a tanácsadók, vezetők és előljárók, s épen az vall Szél György nagy gyakorlati érzékére, hogy az ilyen esetekben, vagy pl. a határszabályozás alkalmával, befolyását a ref. egyház érdekében tudta érvényesíteni, s kollegális viszonyát a legigazibb bensőséggel, valódi barátságban fentartani.

Barátságos és szíves házigazda volt és ezt bőszéges alkalma volt kimutatni, már azon oknál fogva is, mert Báránd a vasúti összeköttetés előtt a budapest-nagyvárad-kolozsvári útvonal megálló helye volt egy primitív korcsmával, úgy, hogy az átutazók a két pap vendégei szoktak lenni. Így Szél Györgynek ismeretségei, összeköttetései naponkint szaporodtak, s ezzel együtt az irányában nyilvánuló elismerés is. A debreczeni ev. ref. egyházmege tanácsbírájává választotta; egyházme-

gyei, egyházkerületi megbízatásokban részesült; Biharmegye tábla bírái közé igtatta stb.

(Vége köv.)

Irodalom.

Somogyi Péter fogsága. Kép a protestantismusnak Oláh Miklós esztergomi érsek alatt szenvedett üldöztetése idejéből. Irta Strop László theol. akad. m. tanár. Pozsony. A szerző sajtója. 1891. Sr. 123 l. Ára 1 frt.

(Vége.)

A második vizsgáló törvényszék ugyancsak Pozsonyban 1557. december 23-án szinte Oláh elnöklete alatt tartatott, viradat után (déli 12 óráig); a vádló Péter, pálos szerzetes volt, ki 3 nappal előbb már magánlag faggatta őt és meglágyítani törekedett. Somogyi védekezésében az ágostai hitvallásra is hivatkozott. Másnap újra a bíróság elé vezetett a fogoly, de mivel hitszilárd maradt, lepirongatva vitetett vissza kínzó börtönébe, a bíróság még ítéletet nem hozott. A két faggatás nagyon tanúságos, mert a hittani részleteket is felöleli, s a bírák még Melanctont is idézték. A legszomorúbb karácson estéje borult a szegény szenvedőre, „nagyon fázom, egész bensőm reszket... arcom elváltozott, ... mintha haldokolnám”, — így festi karácsonját ő maga.

Az érsek rendeletére Somogyi Nagy-Szombatba vitetett, az 1558-ik év új év reggelét aggódások közepett ott üdvözölte. Két vidéki kegyes atyafi — egyike Sebestyén selyei polgár, gyűjtést rendeztek a fogoly javára s a börtönőr engedelmével ellátogattak hozzá. Ujabb rendelet útján Znió várába hurcoltatott, hol egy hónapig tartatott, itt emberies szelid bánásban részesült — a régihez képest, s már szabadulás reménye csillogott előtte. De nemsokára újra visszakísértetett előbbi nagyszombati börtönébe, hol a faggató kanonokok térítő látogatásai zaklatták, s a vádpontokra írásbeli feleletet követték tőle, elkobzott könyvei közül e célra csak a bibliát és Eusébiust kaphatta kezébe. Megírta confessióját. Nem sikerülvén a szép szerrel hatás, a kínzathoz folyamodtak inquisitorai, rá fogták, hogy az ördög szállta meg, ezért oly makacs és lázadó; meztelenre vetkeztették, hogy testén az ördög nyomait keressék. Aztán megint az érsek elé állították, szenvedő kinézése mindenkinek feltűnt. Somogyi confessiója volt a bírálat tárgya, az érsek kimondá: méltó volna, hogy könyveivel együtt nyilvánosan megégettessék. A vizsgálat estére ért véget, s viszont oly súlyos fogságba vettetett, hogy még a börtönablak vasrácsát is sűrű vesszővel fonták be, eledelül kenyeret és vizet nyújtottak, s ez így tartott négy hónapon át. Februárhó végén Pozsonyba vitetett át, hová az érsek is ment. — Itt rá akarták venni, a pálos barát közvetítésével, hogy térítvényt írjon alá, melyben kötelezze magát hazája elhagyására, száműzésre. Imé a gályarabságot megelőző reversálisok előpéldája! A vonakodót azzal rettentették, hogy ha nem írja alá, választhat máglya és gálya között (ardentissimus ignis aut perpetua maris captivitas).

A végponton nyúlik be egy „meleg kéz”, — mondja szépen szerző, — a titkon működő gondviselés útján, e kéz a felvilágosodott Miksa főhercege volt. A nádor Nádasdi Tamás bizalmas embere, Gáspár orvos újra meglátogatta a fogolyt, tudatta vele, hogy több kegyes férfiú a királynál közbenjárt szabadon bocsátatásáért. Bizonyára a mindig jóakaratot tanú-

sító pozsonyi tanács tagjai — kiket Somogyi levélben keresett meg, valamint a királyi sereg 8 kapitányát, védőit — lehettek az első közbenjárók. Csakugyan királyi rendeletre 1558. június 7-én este, szabadon, de kolduson, egy évi vizsgálati fogság után, kibocsátott börtönéből. De mi lett a kiszabadultból? adatok hiányában titok. „A kezdet és a vég életéből örökre rejtve marad”. Az utolsó nyom 1558. aug. 4., mikor Beythe levele kelt Somogyihoz, a hű evangélikushoz. Aztán a nemes hitvalló, a rettenthetlen hitű tanító eltűnik a történet láthatáráról, mint némely esillag az égről. Mai prot. néptanítóink ez őt elődre nézvé, erőt meríthetnek az egyház iránti hűség és jellem megőrzésére. De mindnyájan is! Ily jellemek teremtették meg a reformációt, ily jellemek nélkül elsorvad az. Ma sok embernél egy-egy hírneves munka vagy könyv megingatja a hitet, elközönösíti a szívet, s több pusztítást okoz, mint az üldözés, mert a személyes Krisztus és a személyes Megváltó nem él a lélekben.

Egy-két sajtóhiba maradt a könyvben, pl.: egyőre (egyelőre helyett, 3. l.), hitelen (hirtelen helyett, 53. l.); a 64. lapon: „*kit . . . meglephették s gondolkozóba ejthették*”; — és 79. l. „elfelejtettek már a testvéri szeretetet” kiigazításra váró tételek.

Legmegindítóbb szerző irálya a 93. lapon, tetőpontra hevílt itt, maga az esemény ad szárnyat.

A mű ily alakjában csak a tudós világ számára látszott szánva, bár az alsó jegyzetektől és Függeléktől, mint igazoló adatoktól eltekintve, minden művelt ember által élvezhető, és pedig haszonnal. Az alak a németek tudós modora után készült, a szerkesztő és bűvár műhelyében való dolgozást tünteti fel. A Macaulay vagy Tacitus-féle és újabb francia modor nem a műhelyében dolgozó író, hanem a kirakatban készen díszelő ékszert látatja. Így a mű, a mint van, népszerű nem leendő, pedig tartalmánál fogva kívánatos és üdvös, hogy a népszerű olvasmánya is legyen. Ha szerző újra elveszi e munkát, elhagyva minden jegyzetet, függeléket, távolra mutató mellékvonásokat: magát a fogságot szenvedőt, a körülményeket, oly élénk egymásutánban, mint a történet lefolyt, átalakítja, ehhez való csekély módosítással, első eredeti vallásos írat (tract) lehet népünk számára s Irodalmi Társaságunk azt kiadhatja. — Nagy ereje leendő: hogy igaz is, felemelő is, megalázó is. Akkor az a hiteles, mely 300 év előtt Somogyit hőssé tette, mint új mag fog nemes kitartásra hajtani sokakat, és pedig szakadatlanul, valakik csak olvasandják.

Szerző fogadja nyujtott művéért, s az abban tükröző tiszta szellemért a történetkedvelők és méltatók kiérdemelt elismerését! Ily készséggel és hajlammal nyisson be ezután is zárva levő loculusaiba multunk katakombáinak, keressen fel más heverő hamvakat és csontokat is, s lehelje beléjük a szellemi újjáélesztés fuvallatát, hogy lássák a maiak, milyenek voltak az elhunyt ősök, és vagy szégyenüljenek meg, vagy örömmel teljenek el annak tudatában, hogy méltó utódjai a méltó elődöknek.

Debreczen.

Balogh Ferencz.

Különfélék.

Püspöki intézkedés. Az első lelkész-képeségi vizsgát tevő tiszteletes atyafiak figyelmébe. Lapunk mult heti számában a tiszántúli ev. ref. egyházkerület

espereseihez intézett püspöki körlevél alapján jeleztük az első és második lelkész-képeségi vizsgák tartásának idejét. Tekintettel az új lelkészvizsgálati rendszer alapján beállott azon változásra, a mely szerint a theologiai tanfolyamot mult isk. évben végzett atyafiak egy külön, egyházkerületileg kinevezett bizottság előtt teszik szept. 10., 11., 12. napjain első lelkész-képeségi vizsgájukat, de ezen intézkedés azokra nem vonatkozhatik, kik a theologiai tanfolyamot az 1890—91. isk. év előtti években végezték, de első lelkész-képeségi vizsgát még nem tettek: főtiszt. Révész Bálint püspök úr, egyházkerülete esperes uraihoz intézett újabb körlevelében úgy intézkedett, hogy azon néhány ifjú atyafi, kik tehát még arra tarthatnak igényt, hogy a régi rendszer szerint tehessék első lelkész-képeségi vizsgájukat, theologiai bizonyítványukat és a theologiai tanpálya elvégzésétől fogva eltöltött időről való igazolványukat magukkal hozva, a második vizsgát tevő tiszteletes atyafikkal egy időben, szept. hó 22-én d. u. 4 órakor személyesen jelentkezzenek nála, hogy 23-án írásbeli s 24-ének valamely, 22-én megjelölendő óráiban szóbeli vizsgát tegyenek.

Figyelmeztetés a debreczeni ev. ref. főgymnasiumba az 1891—92-ik tanévben belépni kívánó tanulóknak. 1. Párhuzamos szakasz nem lesz a III. osztály mellett, mely mellett a mult évben volt, az V. osztály mellett lesz, mely mellett a mult évben nem volt. 2. A III., VI., VII., VIII. osztályokba 65 tanulóval nem levén több felvehető, szept. 5-ig csak protestáns vallásúak vétetnek fel, szept. 5-től fogva bármely vallásúak a 65 számig, azontúl senki, bárminemű késedelmi ok előadása mellett. 3. A kik előjegyeztették magukat, felvételüket, ha protestánsok, szept. legelső napjain, ha más vallásúak, szeptember 5-étől fogva az év elején fizetendő díjak befizetése mellett való jelentkezéssel biztosíthatják. Fizetési haladék sem a beálló évre nem adatik, annyival kevésbé mult évi hátrálékra. 4. Az itt tanult, tápintézet és tandíj-kedvezmény jótéteményére felvett tanulók névsora az Értesítőben közöltetik. A hátrálékosok benlevő kérvényei, az év elején hátrálékaik befizetése után, az újonnan jövőkéivel együtt tárgyalatnak. A tandíj-kedvezmények általában és a benlakás a felvétel bevégeztével intéztetik el. 5. A Szondy-Kenessey alapítványra a felvétel ügy történi, hogy 10 egyén tápintézeti ellátásban élvezi ennek jótéteményét úgy, hogy a 60 frt pótlásául fizet 10 frtot és az ingyenesek által is fizetendő 4 frtot; 5 kérheti ezt pénzbeli ösztöndíj is, de a hányat ösztöndíj nem kérnek ezen számból is, annyi tápintézeti jótéteményül adományozható. A folyamodónak meg kell tehát neveznie, tápintézeti helyet kér-e vagy ösztöndíjat, mert ezen alapítvány jótéteményében, mindenik alakjában ugyanazon egyén nem részesülhet. A ki ezen alapítványon a 3 évet még be nem töltötte, a hátralevő évre meghagyható azon. Ilyenek közül annak kérvénye, ki tápintézetért folyamodott, a Szondy-Kenessey-kérvények közé áttétetik. Az ilyen kérvények, valamint mindazon ösztöndíjakért valók, melyek a debreczeni egyház intézkedése alá tartoznak, aug. 31-ig beadandók. 6. Minden 1-ső osztályba felvételért jelentkező, ki valamely jótéteményt vagy tandíj-kedvezményt kér, felvételi vizsgálat alá vétetik, melynek helyére és idejére nézve a tanulót az igazgató a jelentkezéskor útasítja. A javító vizsgálatok következő rendben tartatnak: A VIII. osztálybelieké aug. 30-án d. u. 3 órakor a VI. oszt. termében; az I. és II. oszt. szept. 2-án d. u. 3 órakor az I. a) oszt. termében; a III. és IV. oszt. szept. 2-án d. u. 3 órakor az I. b) oszt. termében; az V., VI., VII. oszt. szept. 3-án d. u. 3 órakor a VI. oszt. terem-

ben. Magánvizsgálatok a VIII. osztályról aug. 31-én délelőtti 8 órakor kezdve, egyéb osztályokról aug. 31-én, szept. 1-ső és 2-ik napján délután 3 órakor kezdve. Érettségi vizsgálat: írásbeli szept. 1—5-ik, szóbeli szept. 6-ik, esetleg 7-ik napjain. — Jelentkezni kell aug. 31-én déli 12 óráig, kik csak szóbeli vizsgálatot teendők, azok jelentkezése szept. 5-én 9 óráig elfogadtatik. 7. Azoknak tanítása, kik az 1890. évi XXX. t. cz. alapján a görög nyelvet helyettesítő tárgyakat kívánják tanulni, az 1891—92-ik tanévre az V. és VI. osztályra berendztetett. T ü d ő s J á n o s, gymn. igazgató.

Lelkészwálasztások. A debreczeni ev. ref. egyházmegyében eső konyári gyülekezet Nagy Lajos mike-péresi lelkészt választotta meg egyhangúlag lelkészévé. — A n.-károlyi egyházmegye tekintélyes egyházközsége M á t é - S z a l k a pedig 111 szavazatból 76-tal K i n e s e s I s t v á n n.-károlyi segédlelkészt választotta meg rendes lelkészévé. Az elő esetben az eddigi buzgó egyházi munkálkodás talált az előmenetelben megérdemelt jutalmat, a második esetben fényes bizalom előlegeztetett egy még ifjú erőnek. Vezessék mindketten kies vizeknek partjain Istennek népét, s legyen az ég áldása minden tettökön, melyet az Úr templomának építése érdekében folytatnak.

A n.-becskereki ev. ref. templom felavatása ügyében a következő tudósítást vettük. „Az 1848—49-iki szabadságharcunk következtében elpusztult, de 1865-ben újra alakult nagybecskereki egyházunk nemzeti közadakozásból épült temploma ünnepélyes felszentelése f. év aug. hó 30-án leend, melyre mint kegyes jóltevőnk, személyes vagy képviselőben való megjelenésre, teljes tisztelettel meghívjuk. Kiváló hálás tisztelettel és szeretettel, Nagy-Becskerek, 1891. aug. havában. Az ev. ref. egyháztanács nevében és megbízásából S z a l a y J ó z s e f, ev. ref. lelképásztor, V é c s e y I s t v á n, egyházi főgondnok. J e g y z e t: A menyiben egyházunkat becses megjelenésével megtisztelni, s igazi örömkben őszintén részt venni óhajt, kérjük ezen szándékát f. hó 20-áig a lelkészi hivatallal, vagy Mencer L. úrral, mint az elszállásolási bizottság elnökével közölni, a templomban, banketten és estélyen való kellő intézkedés megtételéhez végett. P r o g r a m m. 1. Aug. hó 29-én estve 6 órakor Főtiszt. és Mélt. Szász Károly püspök úr s a vendégek fogadása a N.-Kikinda—N.-Becskerek vasúti indóháznál a világi hatóság, a templom előtt pedig az egyházi előljárók által. 2. Aug. hó 29-én estve 8 órakor ismerkedési estély a kaszinó-kertben. 3. Aug. hó 30-án d. e. 9¹/₂ órakor a zárkó elhelyezése. 4. Aug. hó 30-án d. e. 10 órakor a templom ünnepélyes felszentelése Szász Károly püspök, Szabó János esperes és más lelkészek közreműködése mellett. Mely a míg a templom falain belül történik, azalatt a templomba be nem férő közönségnek a templom udvarán tartatik egyházi beszéd Fa István pancsovai lelkész által. (Gyűjtés a templomajtonál az új templom költségei fedezésére). 5. Aug. hó 30-án d. u. 2¹/₂ órakor ünnepélyes bankett a Casinó termeiben. Egy teríték 3 frt. 6. Aug. hó 30-án d. u. 5 órakor istenitisztelet az új templomban. Prédikál Kecskeméti Ferencz békési lelkész. 7. Aug. hó 30-án estve 8 órakor estély, mit Daniel László m.-főjegyző úr elnöklete alatt rendeznek a nagybecskereki fiatal urak. (Tiszta jövedelem a beszerzendő barangokra). 8. Aug. hó 31-én 9 órakor reggeli istenitisztelet a gyűlés tagjai és mások jelenlétében. 9. Aug. hó 31-én d. e. 9¹/₂ órakor az egyházme-

gyei gyűlés megnyitása a megyeház nagytermében. 10. Aug. hó 31-én és szept. hó 1-én a gyűlés folytatása a templomban és d. u. 2 órakor közebed a Casinóban. Egy teríték 1 frt 50 kr. — Igen nagyon szeretnénk e szép ünnepélyen személyesen is megjelenni, de jelen körülményeink közt ez merőben lehetetlen ránk nézve. Isten áldása lebegjen a kis gyülekezet, s annak új temploma fölött. Az ünnepélyről s az azt követő egyházm. közgyűlésről részletes tudósítást fogunk közölni.

Az 1848—49-iki szabadságharczi emlékek kiállítása. Ez emlékekből Hentaller Lajos országgyűlési képviselő és Farnék Béla urak Budapesten a fővárosi Vigadóban érdekes kiállítást rendeznek. E kiállításnak augusztus elején kellett volna megnyílnia. Közöljük e tárgygyal kapcsolatban a lapunkhoz érkezett következő tudósításokat. A rendezőség szívesen fogad el bármely festett vagy nyomtatott képet, a mely a szabadságharczunkra vonatkozik, legyenek ezek bár későbbben készültek is. Továbbá plakátokat, fegyvereket, de különösen honvéd öltözeteket. A rendezőség jutalomképeket küld még azoknak is, a kik csupán a címeit küldik be valamely érdekes ereklyét, fegyvert, öltözetfelszerelést stb. bíró olyan egyéneknek, kik emléktárgyaikat a rendezőség fölkérésére a kiállítás tartamára átengedik. A rendezők több értékes festményt rendeltek meg oly célból, hogy azokat a becsesebb s értékesebb tárgyakat beküldő kiállítók közt díjak gyanánt osszák ki a kiállítás befejeztével. E festmények közt Kollarznak két, igen sikerültnek mondható, képe van. Az egyik a Kossuth ceglédi beszédjét hallgató nagy közönséget látjuk, hogy mily lelkesedéssel és (a képen jól kifejezett) áhítattal vették őt körül a derék alföldi magyarok. Az előtérben állók közül többen leborulva hallgatják Kossuthot. E kép párja azt a híres jelenetet ábrázolja, mikor Kossuth ceglédi beszéde után másnap több ezer (minden fegyvert fogható) ember lelkesedve indul Pest felé kaszákkal, fejszékkel és ajkukon a Kossuth dallal. Azt állítják, hogy itt hangzott föl először a mi kedves nótánk, hogy: „Kossuth Lajos azt izente“. Szerzőjét ma sem tudjuk. — E képeken kívül életnagyságú Kossuth mellképet olajba festve is kapnak mindama kiállítók, a kik nagyobb számú, vagy a kik egyes, de igen érdekes dolgokat küldenek. A többi kiállító is kap életnagyságú fénykép-imitációt Kossuth képéből. — Az 1848—49-iki szabadságharczi kiállítás megnyitását néhány nappal későbbre halasztották, mert annyi nevezetes és rendkívül becses tárgyak érkeztek be, hogy azok elrendezése néhány nappal több időt igényel, mint előre számítani lehetett. Mindennap számtalan érdekes és becses emléktárgyat küldenek. Zichy Mihály Szent-Pétervárt élő festőművésziünk levelet intézett Hentaller Lajos országgyűlési képviselőhöz, mint a szabadságharczi emlékek kiállításának egyik rendezőjéhez, melyben sajnálatát fejezi ki, hogy nem vehet részt valamely művével ő is e hazafias szellemű kiállításon. Ő azonban 1847 óta Oroszországban tartózkodván, nem volt alkalma látni a szabadságharcz mozzanatait. Zalai fegyvertárából azonban két darab kardot küld a kiállításra, melyeket orosz tisztektől, nevezetesen egyikét Asztafief tábornoktól kapta, kik azokat a szabadságharcz leveretése után a csatatéren szedték fel. Kacziány Géza író a legszebb és legértékesebb okmánygyűjteményt küldötte be a kiállításnak, mely 106 darabból áll. — Minden levél vagy küldemény az 1848—49-iki szabadságharczi emlékek kiállítása rendezőinek, Hentaller Lajos országgyűlési képviselő és Farnék Béla uraknak Budapestre a fővárosi Vigadóba címzendő.

A csurgói ev. ref. főgimnáziumhoz, e b. lapban is hirde-

tett magyar-latin tanszékre, aug. 22. pályázati határidőül fentartatik. Csurgó, 1891. aug. 12. Dr. Vida Károly, igazgató.

Szerk. posta. F. S. Szerép. „Zsinati tanács“ című érdekes és értékes cikke jövő heti számban a lap élén fog megjelenni. Igen szívesen látnám máskor is munkatársaim között. — B. J. és Cs. B. urak, kérdéseikre feleletet találnak első ujdonságunkban.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: **Csiky Lajos.**

HIRDETÉSEK.

Pályázati hirdetés

a debreczeni ev. reform. egyházmegyébe kebelezett bárán di első osztályú lelkészi állomásra.

A pénzből, terményből (50 köböl gyült búza, 50 köböl gyült árpa), tűzi fából (4 öl), földből (110 hold), szőlőből (27 sor), szolgálmányokból és stólából álló évi jövedelem egyházmegyei beclés szerint 1452 forintot teszen.

A megválasztandó köteles a gyámintézeti szabályok értelmében, egy évi fizetésének beclés szerinti fele részét — a stóla kivételével — a gyámintézeti pénztárba két év alatt kamat nélkül, azontúl 6% kamat s 20% törlesztés mellett befizetni.

Az állomás 1892. ápr. 24-én foglalandó el.

A felszerelt pályázati kérvények f. évi augusztus 31-ig nagy t. Dávidházy János esperes úrhoz Kabára — u. p. helyben — küldendők.

Debreczen, 1891. augusztus 11.

Révész Bálint,
püspök.

P Á L Y Á Z A T

a nagy-bányai ev. ref. egyházmegyébe kebelezett felső-bányai egyházban megürült segédlelkész-tanítói állásra.

Évi javadalom: 300 frt készpénz az egyház pénztárából havi utólagos részletekben; két alapítványból, tandíj s halott temetőbe kísérésért mintegy 75 forint; lakás fűtéssel s szerény bútorzattal az iskola épületben.

Kötelesség: a III—VI. fi osztályok tanterv szerinti tanítása, a lelkészi teendőkben segédkezés a lelkész akadályoztatásakor s a kanonikus órákon. Kérvények f. hó 30-ig alólírotthoz intézendők.

Felső-Bányán, 1891. augusztus 12.

Nagy Lajos,
ev. reform. lelkész.

Pályázat.

A debreczeni ev. ref. főiskolában a lemondás folytán megüresedett rendes torna-tanári állásra pályázat nyittatik.

A torna-tanár heti óráinak száma ez idő szerint 24-ben állapítatik meg; ezen óraszámot azonban a szükséghez képest szaporíthatóknak kívánja tekinteni a főiskola előljárósága.

Tanári fizetés egyelőre 700 frt; a harmadik évtől, jelesül 1893. szept. 1-től kezdve 1000 frt, mely utóbbi összegből alapfizetés 700 frt, lakbér 300 frt; Debreczen sz. kir. várostól 6 köbméter tűzi fa beszállítva.

A megválasztandó a tanári nyug- és gyámintézetenek jogos és kötelezett tagja leend.

Állomását az 1891. szeptember 24. s következő napjain tartandó egyházkerületi közgyűlés rendelkezéséhez képest köteles elfoglalni.

Csak ev. ref. vallású egyének pályázhatnak.

Pályázók kérvényeket hiteles bizonyítványokkal felszerelve a tiszántúli ev. ref. egyházkerület püspöki hivatalához, Debreczenbe f. é. szeptember 15-ik napjáig adják vagy küldjék be.

Debreczen, 1891. augusztus 12

Révész Bálint,
püspök.

Pályázat

a szegedi ev. reform. egyház orgonista kántortanítói állomására.

Javadalom: tisztességes lakás; 500 forint havi részletekben; és temetési stóla-illeték.

Kötelessége: az egyház négy elemi osztályú fiiskolájának vezetése; a kántori teendők végzése; vasárnap egy órán énektanítás; és csütörtökön — hetenként — az elemi osztálybeli tanulók vallásos oktatása.

Pályázati kérvények f. évi auguszt. 30-ig alólírotthoz küldendők. Kántorságból próbanapul szept. 6-ika tüzetik ki; a mely napon a választás is meg-ejtetik.

A megválasztott hivatalát f. évi okt. hó 1-én tartozik elfoglalni.

Szeged, 1891. aug. 12.

Varga Pál,
ev. ref. lelkész.